

Віртуальна Шевченкіана

9 березня виповнюється 199 років від дня народження, а 10-го – 152 роки від дня смерті Тараса Шевченка. Тобто 200-річчя Великого Кобзаря – незабарне: святкуватимемо круглу дату наступного року. Передчуваючи стрімке наближення ювілею, працівники Національного музею Тараса Шевченка в Києві (НМТШ) стали на шлях інформаційно-технологічних інновацій: узялися оцифровувати для майбутніх генерацій унікальні документи, пов'язані з життям поета. На меті – створення віртуального шевченківського архіву, до якого матимуть доступ усі охочі.

– Папір, кажуть, може витримати все. Але з огляду на терміни давності матеріал цей не є надійним. Не всі документи можна видавати на руки історикам, літературознавцям й усім іншим, хто фахово зацікавлений у вивченні фондів джерел, – розповів читачам «Віча» керівник проекту «Віртуальний архів Тараса Шевченка», завідувач відділу музею **Михайло ЗУБАР**. – Кожне наступне гортання сторінок руйнує пам'ятку. Тож коли торік посаду генерального директора нашого музею обійняв Дмитро Стус, він порушив питання про першочергове створення цифрового фонду. Для цієї доброї справи назбиралося 138 папок, у кожній із яких по 200 аркушів (!).

Так, із переходом до віртуальності певним чином зникає магія епохи, що причаїлася в поживклих папірцях. Та іншого виходу немає: потреба продовжити їхнє життя для нащадків із плином часу дедалі загострюється.

Тезу про це, а також про доступність паперових архівів лише невеличкому колу науковців підтвердила й головний зберігач музею **Юлія ШИЛЕНКО**:

– 3-поміж матеріалів, приміром, – прижиттєві твори з автографами

(«Гайдамаки»), метрична книга, рапорт в Академію мистецтв 22 березня 1845 року тощо. Документи мають обмежений термін зберігання, вони зшиті у справи й не розшиваються. Саме тому наше завдання – зберегти їх та забезпечити доступ за допомогою оцифрування.

З якими ще цінними матеріалами незабаром можна буде ознайомитися безпосередньо в НМТШ (за допомогою спеціального інтерактивного пристрою для відвідувачів) або через власний інтернет-вихід на музейний сайт? Транспонуванню в «цифру» піддадуть, зокрема, метричну книгу 1795 року із записом про народження видатного українця, листування державних службовців під час Кобзарєвого заслання, відомості про караульну службу Шевченка в Новопетрівському укріпленні (1852 р.), особисту справу поета з канцелярії Імператорської академії мистецтв, справу Міністерства військового департаменту Імператорського «По отношению командующего Императорской главной квартирой, об определении на службу, за возмутительные сочинения, художника Санкт-Петербургской Академии Художеств Шевченку рядовым с правом выслуги»...

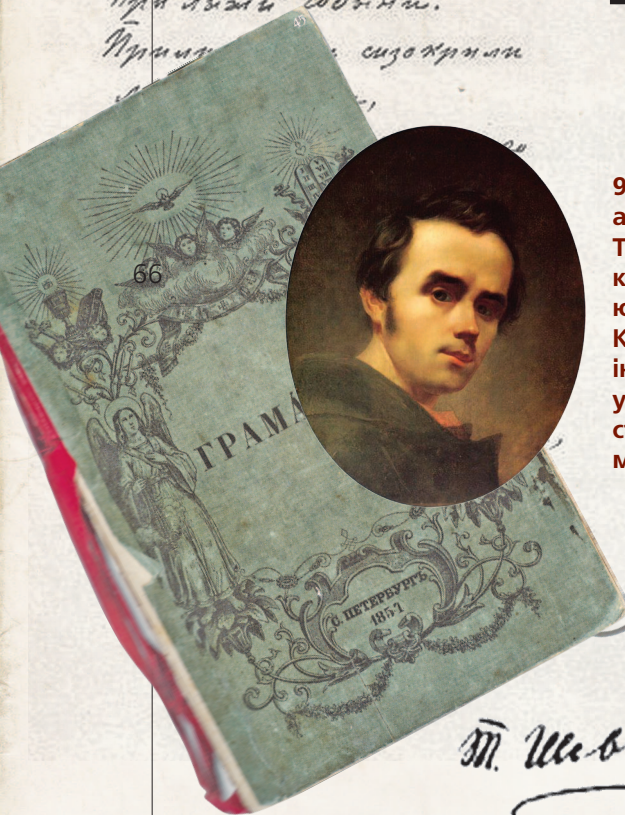
На презентації проекту гості дізналися, що після проходження кризь конкурсне сито ідея оцифрування архіву дістала підтримку у Фонді Ріната Ахметова «Розвиток України».

Задум потребує свіжого техоснащення, зокрема оренди високоякісних сканерів, що не пошкодять жодного старенького аркуша. Наразі технічні кадри музею мають підвищити кваліфікацію, щоб опанувати технології розробки та інтеграції інтерактивних електронних ресурсів.

Цікаво й те, що віртуальний архів оздоблять і такою собі електронною читалкою, аби користувачі могли погортати сторінки.

– З появою сайта замислилися про віртуальний музей, – зазначив генеральний директор НМТШ **Дмитро СТУС**, розмірковуючи про поступову трансформацію закладу в науково-дослідний центр. – Це дало б змогу ширше популяризувати особистість Шевченка у світі.

Тепер важливо встигнути сформувати архів до 200-річчя поета. Чи вдасться? Усе залежатиме від того, чи буде регулярним фінансування проекту.

М. Шевченку